

Bytomtslämningar vid Domaregårdens gamla tomt

Inför planerad byggnation inom fastigheten Hidinge 10:4, Hidinge socken,
Lekebergs kommun, Närke

Karin Stenström

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2017:47

ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 2

Bytomtslämningar vid Domaregårdens gamla tomt

Inför planerad byggnation inom fastigheten Hidinge 10:4, Hidinge socken,
Lekebergs kommun, Närke

Karin Stenström

Lst dnr 431-154-2017

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

Översiktskarta över Örebro län.

© 2017 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2017:47

Författare Karin Stenström

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Västra delen av utredningsområdet.

Foto Om inte annat anges är fotografierna tagna av Arkeologgruppen AB.

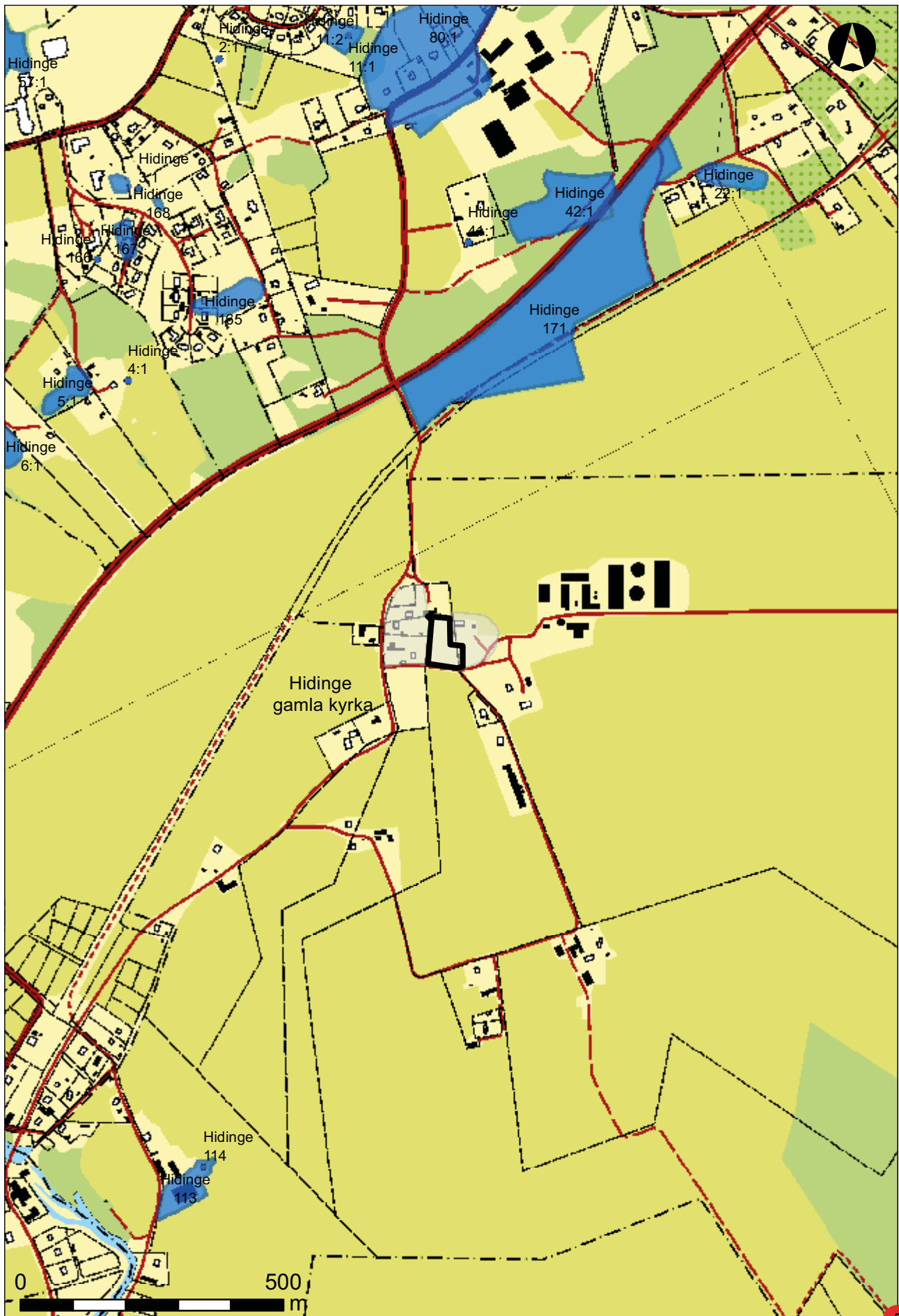
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_170001

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	5
Tidigare undersökningar	8
Syfte och frågeställningar	8
Metod	9
Resultat	9
Påträffade anläggningar	10
Förhistoriska lämningar	17
Tolkning	17
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	19
Referenser	20
Tekniska och administrativa uppgifter	21
Bilagor	22
<i>Bilaga 1. Schakttabell</i>	22
<i>Bilaga 2. Anläggningstabell</i>	23
<i>Bilaga 3. Fyndtabell</i>	24
<i>Bilaga 4. ¹⁴C-analys</i>	26

Figur 1. Karta över trakten kring Hidinge by med den aktuella undersökningsplatsen markerad med svart. Skala 1:250 000.

Figur 2. Utredningsområdet, markerat med svart, med omgivande fornlämningar. Den gråa markeringen motsvarar bytomtens utbredning år 1839. Skala 1:10 000.

Sammanfattning

Med anledning av planerad avstyckning och nybyggnation inom fastigheten Hidinge 10:4 i Hidinge by i Lekebergs kommun har Arkeologgruppen AB, på uppdrag av Länsstyrelsen i Örebro län, utfört en arkeologisk utredning. Utredningsområdet var beläget inom Domaregårdens gamla tomt och omfattade cirka 4 000 kvadratmeter. Under utredningen grävdes 15 schakt med en sammanlagd yta av cirka 299 kvadratmeter.

Under utredningen påträffades ett flertal bebyggelselämningar tillhörande den gamla bytomten. Dessa lämningar utgjordes av tre husgrunder och spår efter ytterligare två möjliga husgrunder. Ännu en husgrund var känd sedan en tidigare utredning hösten 2016. Ett lager med en datering till vikingatid och/eller tidig medeltid fanns under byggnaderna. Inom utredningsområdet framkom endast en förhistorisk anläggning, i form av en härd. Datering av härdens placering placerar den i förromersk järnålder.

Inledning

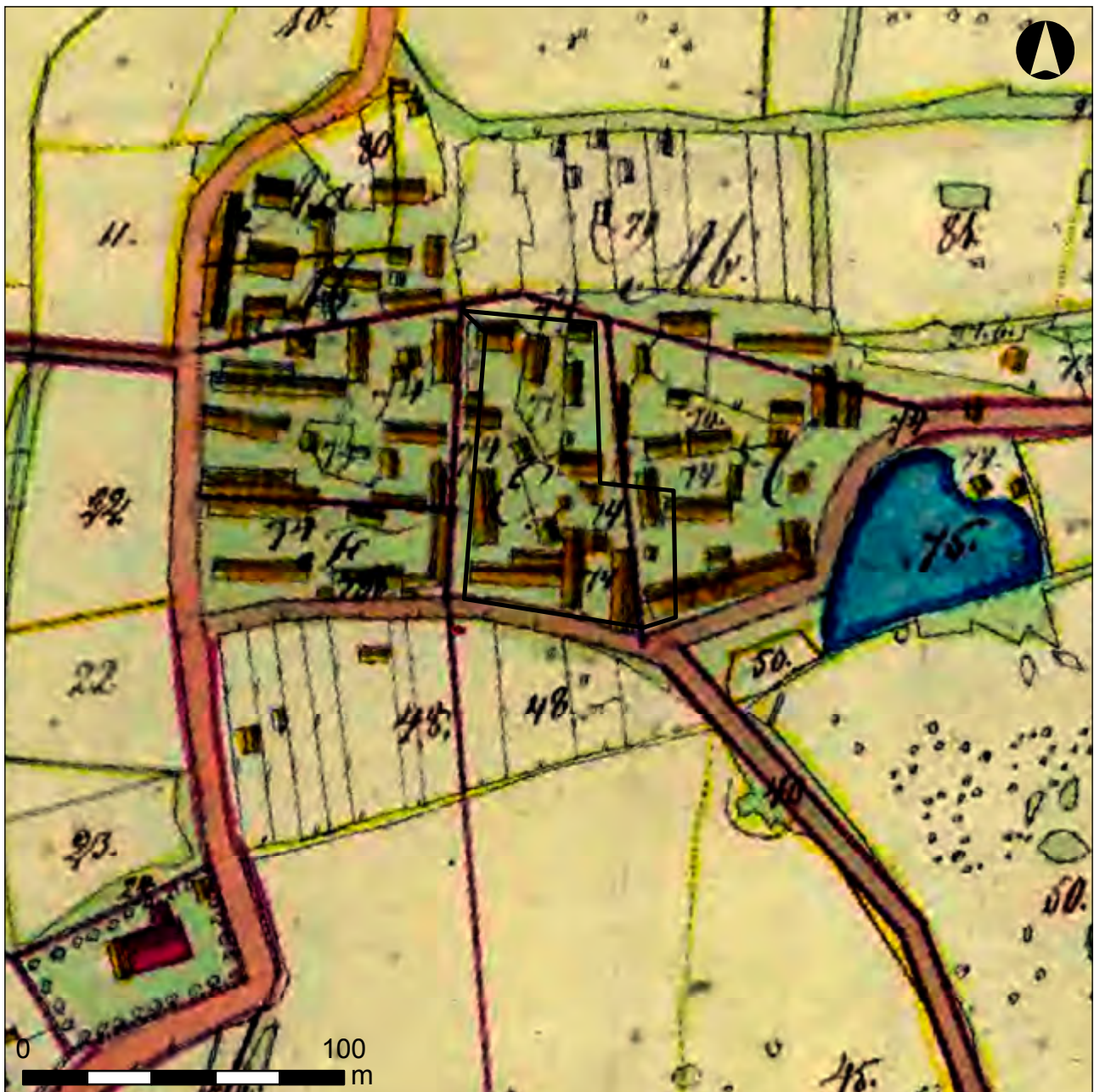
I samband med planerad avstyckning och nybyggnation inom fastigheten Hidinge 10:4 gav Länsstyrelsen Arkeologgruppen AB i uppdrag att genomföra en arkeologisk utredning. Syftet med utredningen var att klargöra i vilken utsträckning som det förekom fornlämningar inom exploateringsområdet.

Fältarbetet utfördes av Leif Karlenby och Karin Stenström mellan 18 och 21 april 2017. Beslut i ärendet fattades den 6 mars 2017 av Länsstyrelsen i Örebro län (dnr 431-154-2017).

Bakgrund och kulturmiljö

I den västra delen av Närkes centrala jordbrukslandskap, angränsande till de skogklädda Kilsbergen i väster, ligger Hidinge by. På en sandig moränhöjd inom byn var utredningsområdet beläget. Utredningsområdet bestod främst av hagmark, men enligt äldre kartmaterial utgjorde området tidigare en central del av Hidinge äldre bytomt som övergavs i samband med laga skifte. Detta styrktes genom nyligen utförda arkeologiska insatser i närområdet (Larsson & Rönngren 2017).

Omkring 250 meter sydväst om utredningsområdet är Hidinge gamla kyrka belägen. Kyrkan är av medeltida ursprung och uppfördes sannolikt under 1100-tal eller tidigt 1200-tal (Esbjörnsson 2000:90). Den tidigare sockenkärnan i Hidinge var samlad kring den gamla kyrkan och det är sannolikt att samtida bebyggelse funnits i anslutning till kyrkan redan under dess äldsta tid. År 1869 invigdes Hidinge nya kyrka, som byggts omkring två kilometer nordväst om den gamla kyrkan (Esbjörnsson 2000:91).

Figur 3. Utsnitt ur laga skifteskartan från år 1839 som visar Hidinge by med Hidinge gamla kyrka i sydväst. Utredningsområdet är markerat med svart. Skala 1:2 000.

Inom, och i nära anslutning till, utredningsområdet saknas registrerade fornlämningar. Den närmsta registrerade lämningen är belägen omkring 350 meter norr om området och utgörs av en lägenhetsbebyggelse bestående av en torplämning med fossil åker och röjningsrösen (Hidinge 171).

Tidigare undersökningar

På flera platser i Hidinge och direkt väster om det aktuella utredningsområdet genomfördes under hösten 2016 en arkeologisk utredning inför anläggandet av en vatten- och avloppsledning. Då påträffades resterna efter en husgrund, en jordkällare och en igenfylld brunn, som än i dag är synliga ovan mark. Ytterligare en husgrund, en avfallsgrop och en stenlagd väg framkom vid sökschaktningen. Husgrunderna och jordkällaren överensstämde med byggnader som dokumenterades i samband med laga skifte åren 1839–1842 och den stenlagda vägen återfinns på storskifteskartan från år 1773. I övrigt var lämningarnas ålder oklar. Samtliga lämningar var belägna inom Domaregårdens gamla tomt (Larsson & Rönngren 2017).

Resultaten från den tidigare utredningen visar på att det inom bytomten sannolikt förekommer fler lämningar i form av bland annat husgrunder. Det är dock oklart om eventuella lämningar främst är från sen tid (1800-tal och senare) eller om det även kan förekomma äldre lämningar.

År 2007 genomfördes en antikvarisk kontroll i form av schaktningsövervakning när Hidinge gamla kyrka skulle förses med bergvärme och ledningar. Vid schaktningen framkom enbart påfört material från senare tid (Bergold 2007).

Syfte och frågeställningar

Syftet med den arkeologiska utredningen var att klargöra i vilken utsträckning som det förekom fornlämningar inom exploateringsområdet. Genom detta skulle utredningen bidra till att ge uppdragsgivaren och Länsstyrelsen ett bättre underlag inför den fortsatta planeringen av byggnation inom området. Den arkeologiska utredningen omfattade:

- *arkiv och litteraturstudier samt kartanalyser.*
Arbetet omfattade en genomgång av relevant material i den omfattning som var nödvändigt för att kunna uppfylla syftet. Detta arbete har i stor utsträckning redan genomförts i samband med den tidigare utförda utredningen i närområdet. Resultaten från denna utredning utnyttjas så långt det är möjligt.
- *fältinventering.*
Då den arkeologiska utredningen omfattade ett mindre markområde som utgjordes av hagmark, syftade fältinventeringen främst till att bedöma ytor lämpliga för utredningsgrävning.
- *utredningsgrävning,*
för att fastställa om fornlämning fanns bevarad under markytan.

Metod

Då utförliga arkiv- och litteraturstudier samt kartanalyser utfördes under utredningen hösten 2016 (Larsson & Rönngren 2017) gjordes inga ytterligare studier. Dessa användes dock vid tolkningen av resultaten av utredningen.

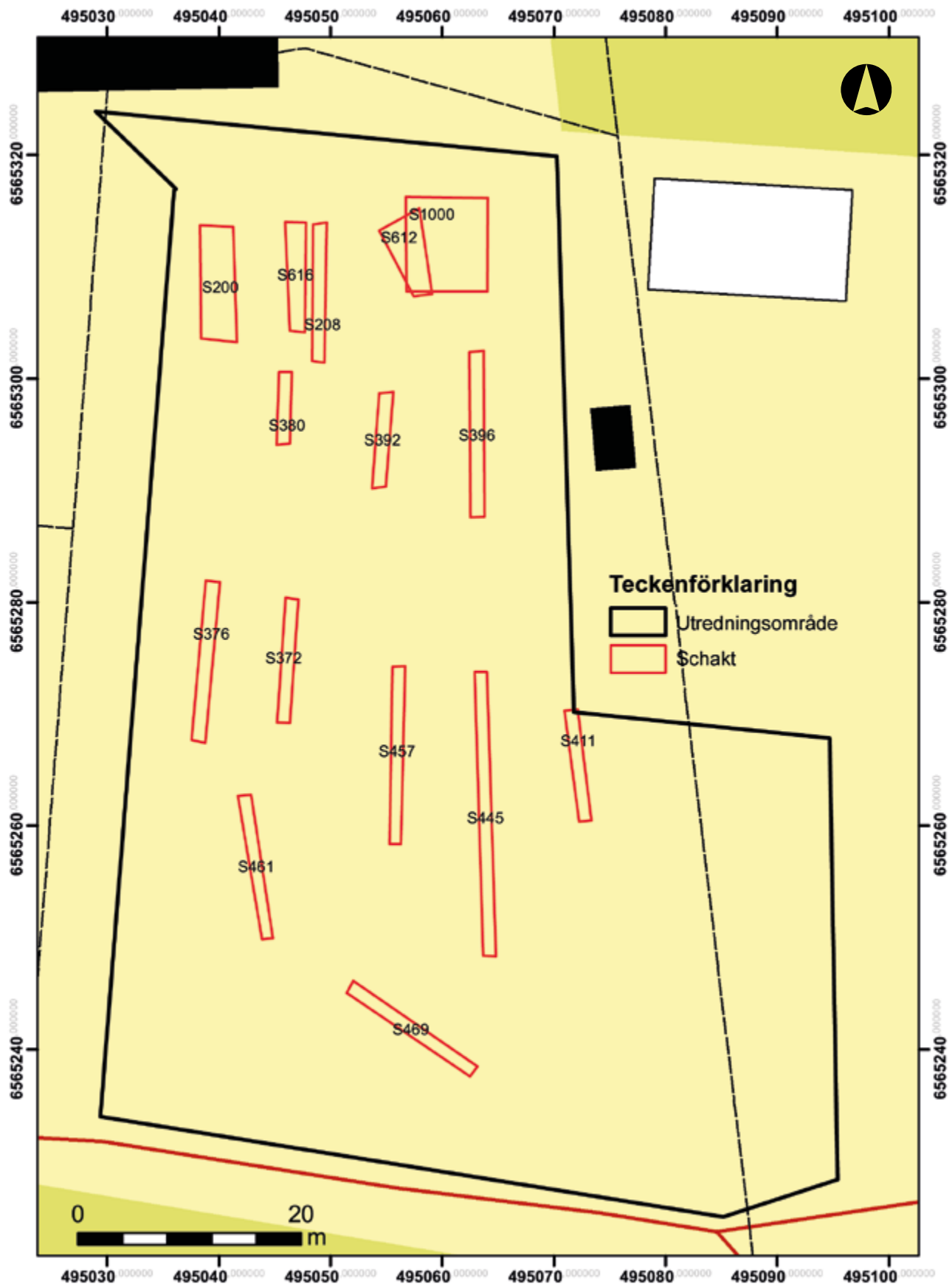
En fältinventering i form av en okulär besiktning av utredningsområdet genomfördes för att bedöma ytor lämpliga för utredningsgrävning och för att identifiera lämningar som var synliga ovan mark.

Av utredningsytans 4 000 kvadratmeter planerades utredningen att omfatta cirka 400 kvadratmeter, det vill säga 10 procent av ytan. Den faktiska undersökta ytan utgjordes dock endast av cirka 299 kvadratmeter, vilket motsvarade 7,5 procent av utredningsytan. Detta är ett resultat av flera faktorer. En av anledningarna var att undersökningen försvårades av de tele- och fiberkablar som fanns nedgrävda i delar av utredningsområdet. Enligt Per-Erik Domargård, ägare av fastigheten, är både han och ägaren av grannfastigheten ense om att gränserna i fastighetskartan inte stämmer med de faktiska gränserna. Detta i kombination med att den södra delen av utredningsområdet var skadat av fyllnadsmassor och visade sig innehålla få lämningar av arkeologiskt intresse, resulterade i att den sydöstra delen av området, som låg på grannens tomt, lämnades utan åtgärd.

Schakten grävdes med maskin med skopbredden 1,5 meter. Schakten grävdes skiktvis ner till anläggningsnivå eller till orörd mark om inget av arkeologiskt intresse påträffades. Där intressanta anläggningar framkom utökades schakten för att kunna avgränsa och göra en bedömning av lämningarna. Schakten och de framkomna lämningarna mättes in med RTK-GPS och registrerades sedan i Intrasis 3. ArcMap 10.3 användes för redigering och kartproduktion.

Den skriftliga dokumentationen bestod av övergripande schaktbeskrivningar samt planbeskrivningar av anläggningar och kulturlager. Utvalda anläggningar undersöktes och dokumenterades vid behov med foto. Fynd tillvaratogs som lösfynd i schakten, men av den stora mängd massmaterial som påträffades samlades endast ett urval in. Fynden togs in för registrering, men inga fynd sparades. Ett antal prover för ¹⁴C-datering samlades in, varav två prover valdes ut och skickades iväg för datering. Ett antal makrofossilprover samlades också in, men på grund av lagrens blandade karaktär ansågs inte materialet kunna ge tillräckligt bra förutsättningar för bedömning av markanvändningen i området vid olika, specifika tidpunkter.

Den huvudsakliga placeringen av schakten, vars syfte var att utreda eventuella lämningar som inte var synliga ovan mark, bestämdes utifrån resultat av kart- och arkivstudier samt fältinventering. Placeringen av schakten begränsades något av de tele- och fiberkablar som var nedgrävda i området.

Resultat

Utredningsområdet, som var beläget i en hästhage, omfattade cirka 4 000 kvadratmeter. Under utredningen undersöktes sammanlagt cirka 299 kvadratmeter fördelade på 170 löpmeter i 15 grävda schakt.

Norra delen av utredningsområdet utgjordes av en platå medan övriga utredningsområdet sluttade åt söder. Det var i den norra delen som majoriteten av anläggningarna, i form av minst två husgrunder och en härd, påträffades. I den södra delen var schakten i stort sett tomma, så när som på två olika lager med fyllnadsmassor. I ett av de södra schakten framkom även ett lösfynd i form av yngre rödgods. Ovan mark fanns dock längst i söder synliga rader med syllstenar från äldre byggnader som finns utritade på laga skifteskartan.

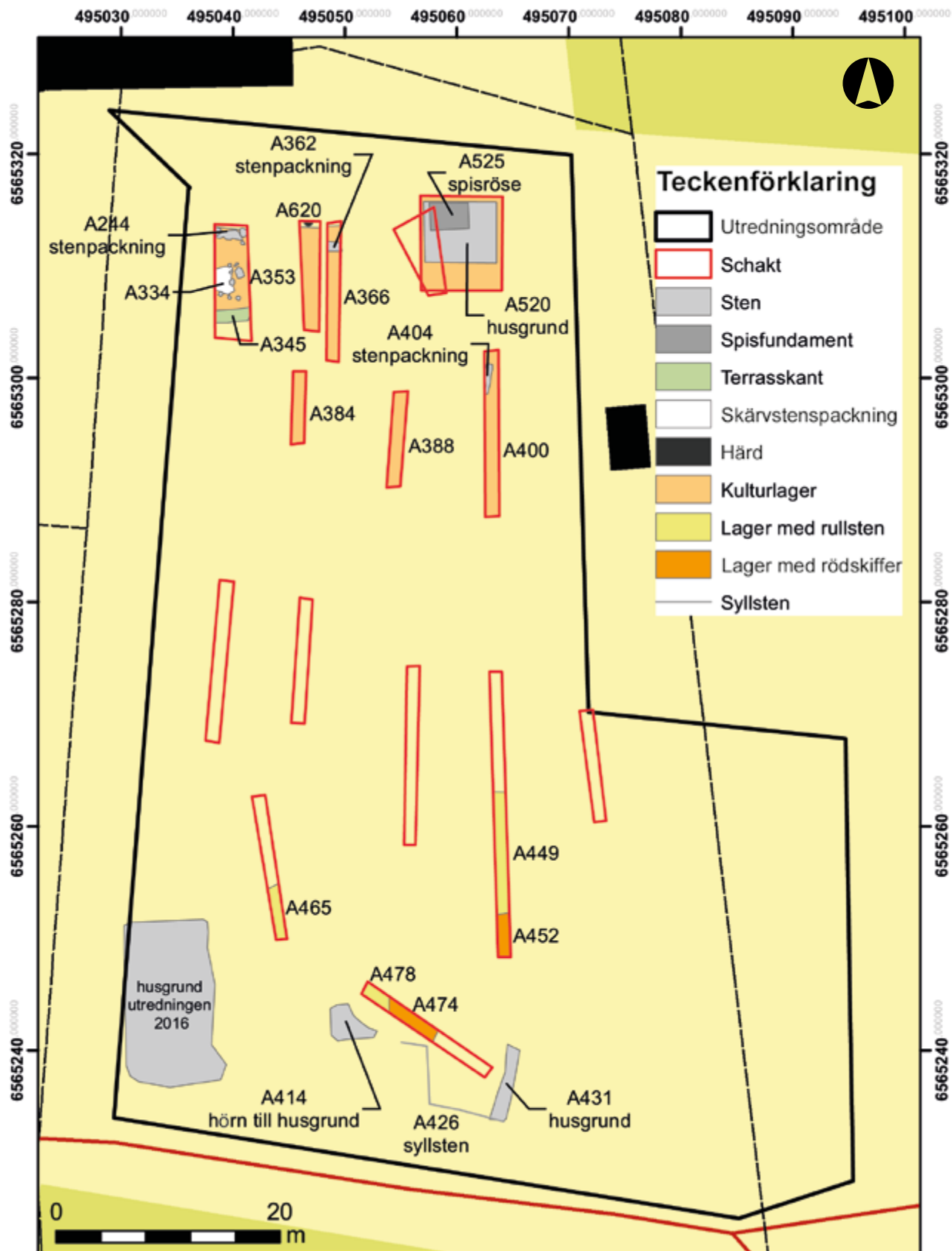
I den sydvästra delen av utredningsområdet fanns en husgrund som var väl synlig ovan mark. Denna beskrivs i Larsson & Rönngren 2017 och undersöktes inte under den aktuella utredningen.

Påträffade anläggningar

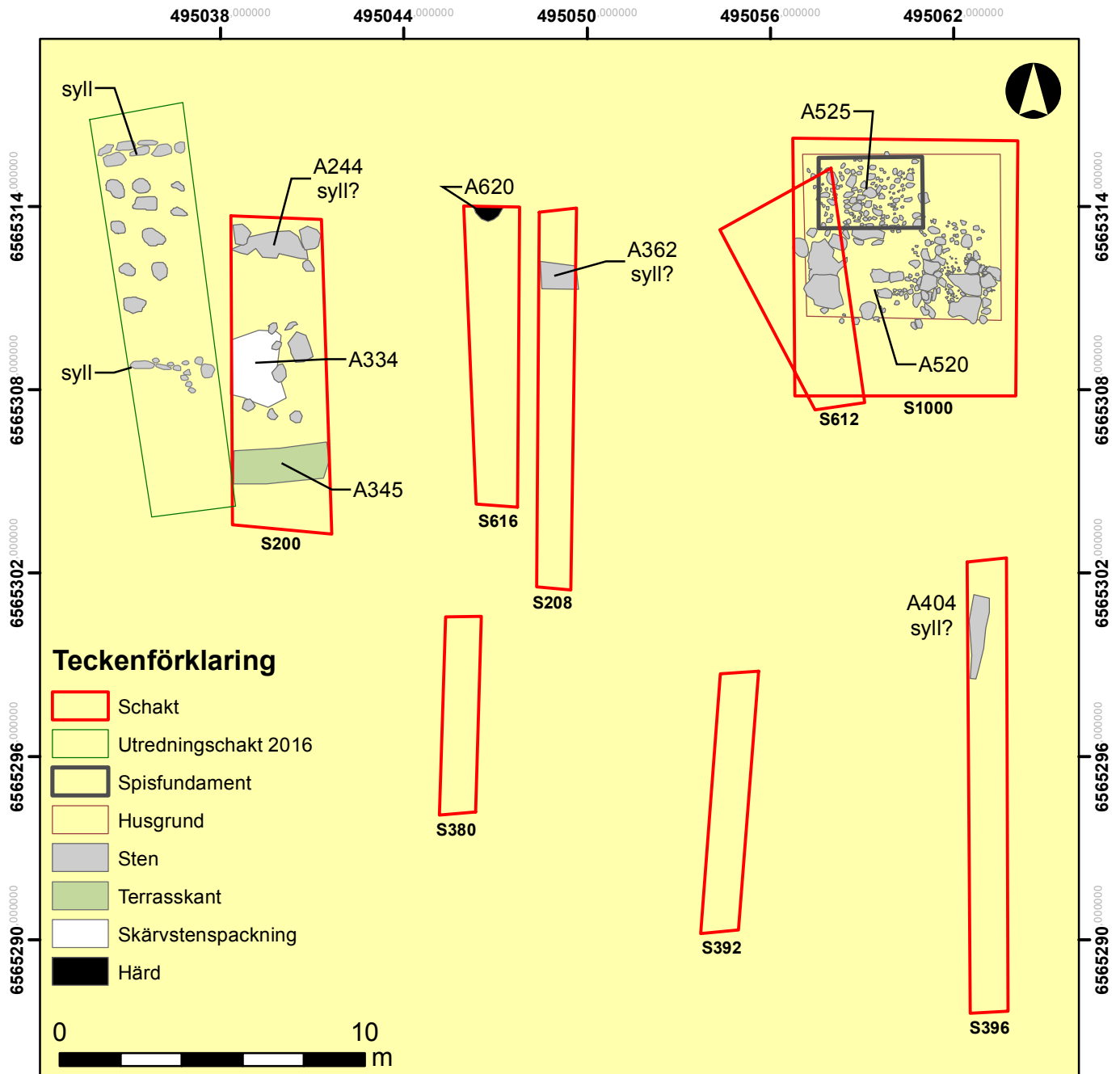
I nordvästra hörnet av utredningsområdet grävdes schakt S200 och här framkom en stenpackning (A244) och en terrasskant med naturlig sten (A345) på omkring 0,1–0,2 meters djup. Mellan dessa anläggningar fanns en kol- och sotrik skärvstenspackning (A334) samt spridda stenar (A216, A261). Dessa bildade tillsammans en sannolik husgrund. Precis väster om husgrunden påträffades flertalet syllstenar till en husgrund under utredningen hösten 2016 (Larsson & Rönngren 2017). Den husgrunden hade samma riktning som huslämningarna (A244 och A345) i schakt S200, men var förskjutna cirka 2,5 meter åt norr. De två husgrunderna var därför svåra att knyta ihop till en. En indikation på att det ändå rör sig om samma hus var att stenarna i de båda schakten påträffades på samma djup. Den framkomna huslämningen i schakt S200 saknade en tydlig avgränsning i söder, och då schaktet endast sträckte sig en liten sträcka norr om den registrerade stenpackningen (A244) är det möjligt att det ändå rör sig om samma byggnad, men att denna framträtt på olika sätt då schakten var något olika placerade. Även väderförhållanden och avbaning, rensning med mera kan ha spelat in på hur de framträdde.

Fynden i schakt S200 utgjordes av en stor mängd obrända djurben av nöt, svin samt får/get samt järnspikar, fönsterglas, bränd lera och flera skärvor av flintgods och yngre rödgods. I schaktet påträffades även en liten bit av förhistorisk keramik (se bilaga 3).

Öster om husgrunden grävdes schakt S208 där det påträffades en möjlig syllstensrad (A362) i öst-västlig riktning. Denna anläggning kan ha utgjort en del av husgrunden i schakt S200 eller ha varit en del av en annan husgrund. I detta schakt påträffades flera föremål, däribland en ljushållare i järn, en järnkniv, byggnadsdetaljer i järn samt skärvor

Figur 5. De påträffade anläggningarna utgjordes främst av huslämningar från historisk tid, men även en härd som kunde dateras till förromersk järnålder påträffades. I norr förekom ett kulturlager i samtliga schakt men mättes inte in i alla. Skala 1:500.

Figur 6. Lämningarna som påträffades under mark i norra delen av Domaregårdens gamla tomt. En av de husgrunder som påträffades under utredningen 2016 syns uppe till vänster i det grönmarkerade schaktet. Skala 1:200.

av flintgods och yngre rödgods, men också en stor mängd obrända djurben av nöt, svin och får/get (se bilaga 3). Föremålen kunde främst dateras från sent 1700-tal till 1800-tal.

Schakt S1000 grävdes i den nordöstra delen av utredningsområdet och här framkom en husgrund (A520) som var ungefär 7x7 meter stor. I södra halvan hade husgrunden ett stengolv i form av lagda kalkstenshällar som var upp till 1,4 meter stora. I nordväst fanns stenfundamentet till en stor spis (A525) som mätte 4x3 meter och var uppbyggd av 0,2–0,5 meter stora stenar. Dessa var täckta av ett upp till 0,1 meter tjockt lager av bränd lera. I mitten av husgrunden fanns ett stenfritt område.

Inom hela husgrunden (A520) förekom en stor mängd obrända djurben av nöt, får/get, svin och fågel samt några enstaka brända ben. Intill en av kalkstenshällarna i södra delen av husgrunden låg även ett hundkranium. De föremål som påträffades utgjordes bland annat av en kritpipa, en skänkelsax, två skäror, en järnnål och flera skärvor av porslin, flintgods och yngre rödgods (se bilaga 3). Kritpipan kunde dateras till 1700-tal, medan övriga daterbara fynd, bortsett från porslinet, kunde dateras till sent 1700-tal eller 1800-tal. Porslinet var sannolikt från 1900-talet.

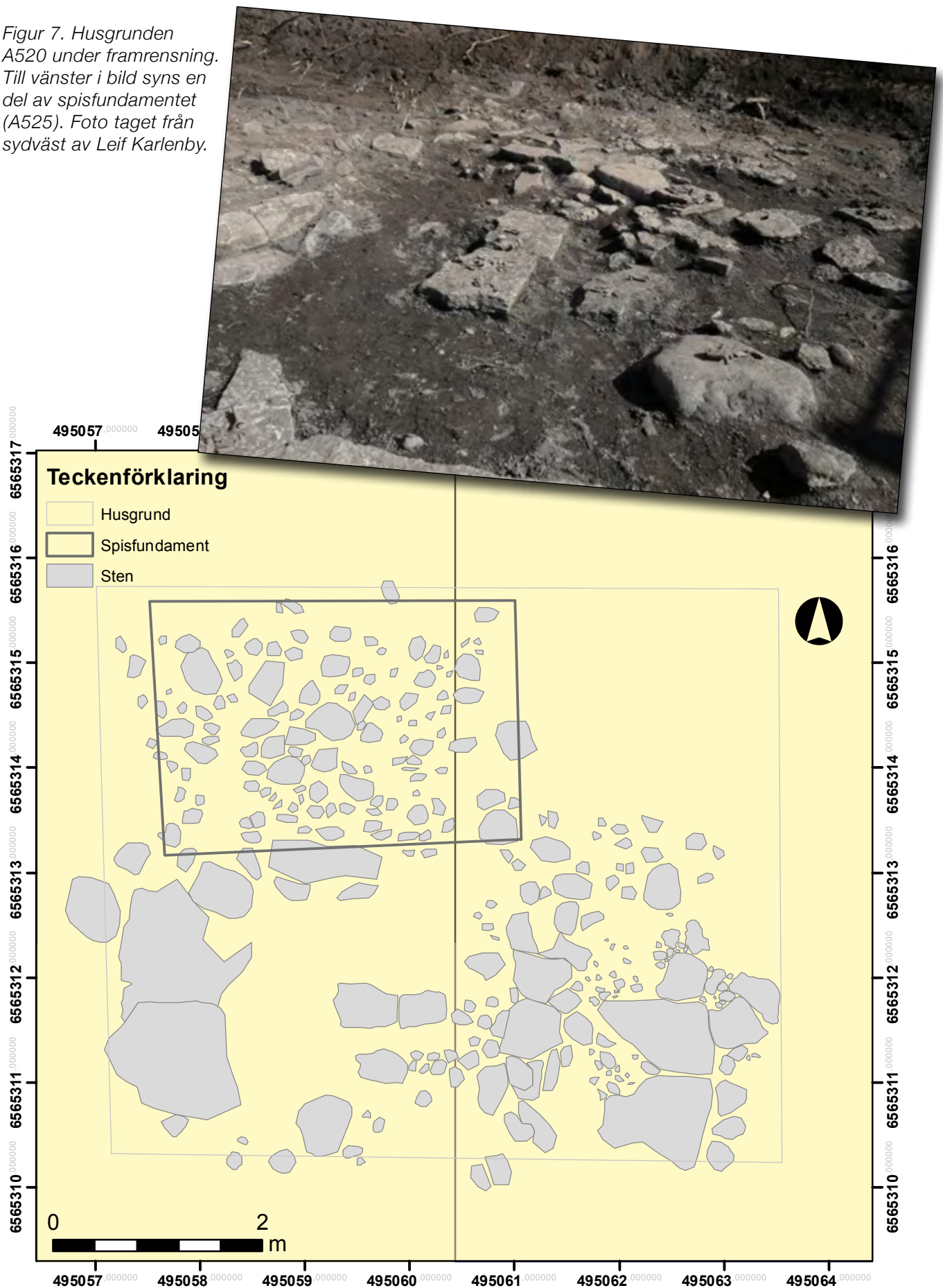
Ett ytterligare schakt (S612) drogs genom den västra delen av husgrunden för att utröna om några äldre lämningar fanns under spisfundamentet och husgrundens stengolv, men så var inte fallet. Däremot fanns ett cirka 0,3 meter tjockt kulturlager under anläggningarna. Detta lager var homogent, mörkfärgat av sot och innehöll spridda kolfragment. Ett prov för ¹⁴C-analys samlades in från kulturlagret under spisfundamentet. Resultatet från analysen visade på en datering till 989–1152 e.v.t. med ett glapp mellan åren 1052–1080 (2 sigma, Beta 465826).

Söder om husgrunden A520 grävdes schakt S396 och där framkom en liten del av en stenläggning (A404) som fortsatte in i schaktets västra vägg. Stenläggningen utgjorde möjligtvis hörnet på en husgrund.

Väster om schakt S396 grävdes schakten S380 och S392 som båda endast visade sig innehålla ett tunt kulturlager. Detta kulturlager fanns i hela den norra delen av utredningsområdet och var rikt på sot och kol. I anslutning till husgrunderna längst i norr var lagret upp till 0,5 meter tjockt. Det innehöll mängder med obrända djurben av nöt, svin och får/get samt bland annat flertalet bitar av rödgods och flintgods.

I södra delen av utredningsområdet fanns rester av rader med syllstenar i olika riktningar (A426, A431) och hörnet till en husgrund (A414) synliga ovan markytan. Enligt laga skifteskartan låg flera byggnader i området. A426 och A431 passar väl ihop med placeringen av en av byggnaderna i kartan, medan A414 snarare verkar ligga mitt i en av byggnaderna i kartan. A414 kan ändå vara en del av samma husgrund, möjligen kan det röra sig om en inre uppdelning. Det kan också vara en yngre byggnad. Eftersom dessa anläggningar inte undersöktes närmare är det svårt att säga vilken relation anläggningarna hade,

Figur 7. Husgrunden A520 under framrensning. Till vänster i bild syns en del av spisfundamentet (A525). Foto taget från sydväst av Leif Karlenby.

Figur 8. Ett golv av platta kalkstenshällar samt ett spisfundament framkom i husgrunden A520 i nordöstra delen av utredningsområdet. Skala 1:50.

dock verkar området vara ordentligt omrört. Vid schaktning inom husgrunden (S469) och i anslutning till densamma (S445, S461) påträffades endast utfyllnadslager i form av ett lager med rullsten och matjord samt ett lager med rödskiffer/rödfyr. Dessa lager har troligtvis påförts efter att byggnaderna i denna del av utredningsområdet flyttats. I övrigt var den södra delen av utredningsområdet tomt på arkeologiska objekt, så när som på ett lösfynd i schakt S445 i form av rödgods från perioden 1680–1720.

Fyra schakt (S372, S376, S441 och S457) grävdes i mitten av utredningsytan och saknade helt arkeologiska lämningar. Kulturlagret tar således slut i samband med att platån i norra delen övergår i sluttningen.

Figur 9. Några av de lösfynd som påträffades i schakten i den norra delen av utredningsområdet.

9a) Kniv och ljushållare i järn från schakt S208.

9b) Skärar och skänkelsax i järn från schakt S1000.

9c) Del av kritpipa daterad till 1700-tal från schakt S1000.

9d) Olika typer av keramik från samtliga schakt i norr.

FÖRHISTORISKA LÄMNINGAR

Under utredningen framkom endast en förhistorisk anläggning i form av en härd (A620) i schakt S616 i den norra delen av utredningsytan. Denna var belägen på 0,8 meters djup under det kulturlager som fanns i hela den norra delen av utredningsområdet. Enligt ¹⁴C-analysen av ett insamlat prov härrörde härden från 411–235 f.v.t. med ett glapp mellan 357–286 f.v.t. (2 sigma, Beta 465827). Ett fynd av förhistorisk keramik påträffades dessutom i schakt S200.

Prov nr	Kontext	Betanummer	Resultat 2 σ
PK525	Kulturlager under A525, spisfundament	Beta-465826	989-1052 e.v.t. (57,4%) 1080-1152 e.v.t. (38%)
PK626	A620, härd	Beta-465827	411-357 f.v.t. (85,8%) 286-235 f.v.t. (9,6%)

Figur 10. Resultatet av ¹⁴C-analysen.

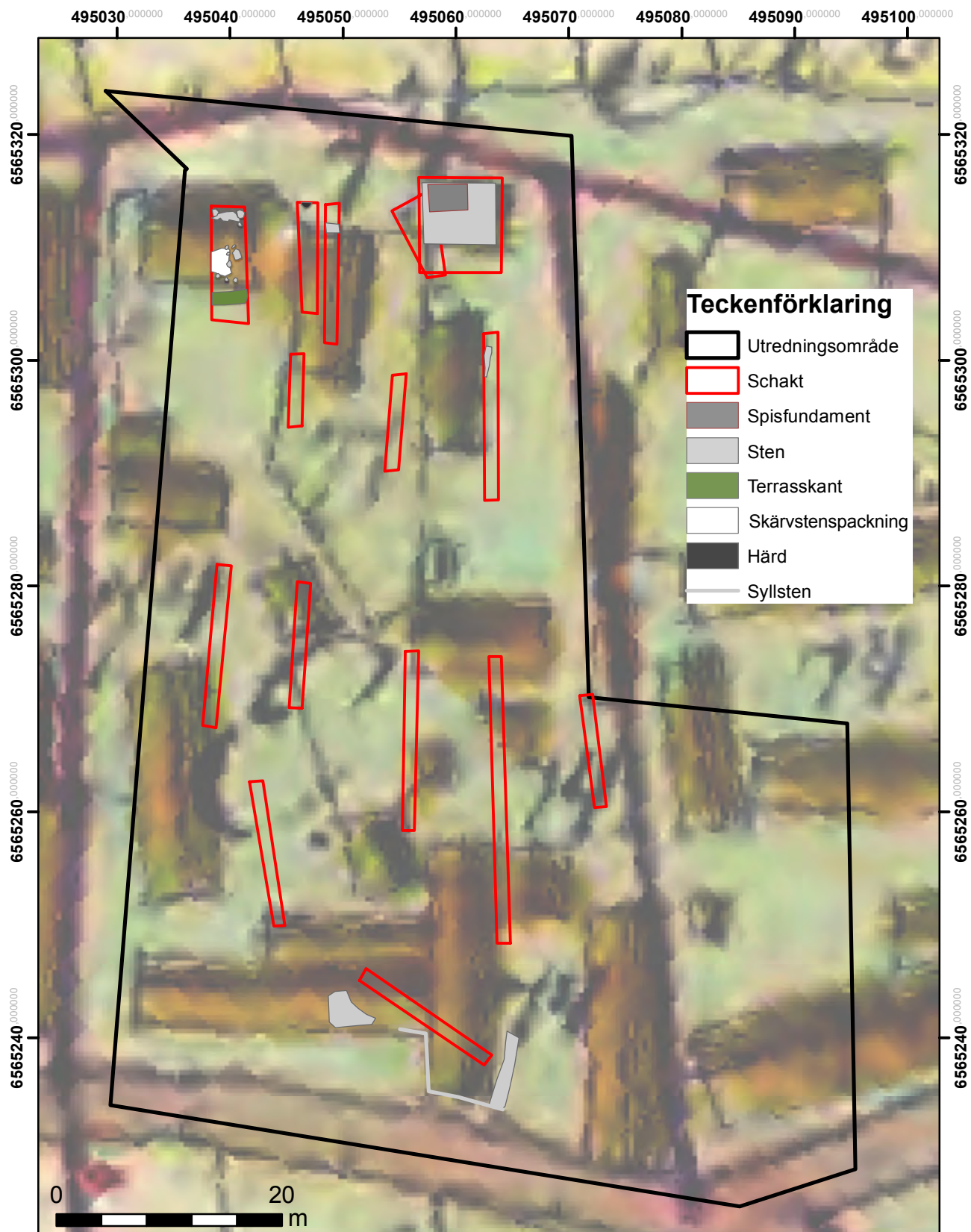
Tolkning

De husgrunder som påträffades under utredningen kan med stor sannolikhet härledas till de byggnader som finns dokumenterade i och med laga skifte åren 1839–1842. Att datera byggnaderna i övrigt visade sig vara svårt eftersom de fynd som påträffades i anslutning till husgrunderna hittades i omrörda massor, innehållande bland annat 1900-talsporslin, som sannolikt påförts efter att husen flyttats till Domaregårdens nya tomt. Baserat på fyndmaterialet är det ändå troligt att byggnaderna uppförts under 1700- eller 1800-tal.

Sett till husgrundernas karaktär och placering inom tomten är det dock möjligt att säga något om vilken funktion de olika byggnaderna kan ha haft. De framkomna huslämningarna i nordvästra hörnet av utredningsområdet (i S200) hör sannolikt samman med den husgrund som påträffades under utredningen hösten 2016. Som det föreslogs i rapporten för den utredningen är det troligt att denna husgrund utgjort gårdens boningshus, då den var placerad uppe på tomtens plåtå och i närheten av en jordkällare (Larsson & Rönngren 2017).

Husgrunden i nordöst (A520) hade en stor spis (A525), uppvärmning torde därför ha utgjort en viktig del av husets funktion. Den tomma ytan i husets mitt kan möjligtvis ha varit platsen för någon form av vattenkar. I husbesiktningen som upprättades i samband med förrätandet av laga skifte (LMA 1842 akt 18-HID-76) nämns bland annat en "bastuga", det vill säga en badstuga (SAOB badstuga (tryckår 1898)), och det är sannolikt denna byggnad som omtalas.

Åtminstone den södra delen av husgrunden längst i söder av tomten (A426 och A431) stämmer väl överens med placeringen av en stor byggnad på laga skifteskartan. Denna byggnad kan ha utgjort en av de

Figur 11. De påträffade huslämningarnas placering i relation till laga skifteskartan från år 1839. Skala 1:500.

logar med tillhörande lador som omnämns i husbesiktningen. Även lägena för både den möjliga syllstensraden A362 och stenläggningen A404 passar överens med placeringen av två olika husgrunder i laga skifteskartan. Vad dessa byggnader haft för funktion är dock svårt att säga då det inte finns markeringar i skifteskartan som förklarar vilken byggnad som hör ihop med vilken beskrivning i husbesiktningen.

Dateringen från kulturlagret under badstugan (A520) tyder på att gården har anor från åtminstone vikingatid och/eller tidig medeltid. Eftersom lagret var homogent utan tydlig stratigrafi är det möjligt att lagret har varit föremål för odling under kortare eller längre tid. I sådana fall skulle bytomten kunnat ha utnyttjats för bosättning under vikingatid och/eller tidig medeltid, för att sedan överges och odlas upp, och så småningom bebyggas igen.

Förutom en möjlig förhistorisk datering av kulturlagret kunde förhistorisk aktivitet inom utredningsområdet även beläggas genom en härd (A620) från förromersk järnålder samt en bit förhistorisk keramik. I och med de få fynden har den förhistoriska aktiviteten dock sannolikt varit begränsad.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Syftet med den arkeologiska utredningen var att klargöra i vilken utsträckning som det förekom fornlämningar inom exploateringsområdet. Under utredningen framkom flera lämningar både ovan och under mark efter byggnader som nyttjats fram till 1840-talet. Ett kulturlager som framkom under en av byggnaderna innehöll en datering till vikingatid och/eller tidig medeltid. Även en härd från förromersk järnålder påträffades.

Den vetenskapliga potentialen för bytomten är relativt låg. De påträffade bebyggelselämningarna är sentida och stämmer väl överens med byggnader i det historiska kartmaterialet. Fortsatta undersökningar skulle troligtvis inte medföra ytterligare kunskap om området, då större delen av bytomten störts vid rivning och av senare påfört material.

Kulturlagret under huslämningarna, med en datering till vikingatid och/eller tidig medeltid, verkar vara omrört och påverkat av odling, vilket gör det mindre sannolikt att anläggningar från tiden skulle påträffas vid en kompletterande undersökning. Troligtvis skulle denna endast bekräfta den redan belagda närvaron på platsen under vikingatid och/eller tidig medeltid. Enstaka härdar utan tillhörande anläggningar är vanligt förekommande under tidig järnålder och chansen att påträffa fler anläggningar från denna tid är liten.

Arkeologgruppen AB anser att syftet med uppdraget uppnåtts och att rapporten utgör ett fullgott underlag vid fortsatt hantering av ärendet.

Referenser

Tryckta källor

- Bergold, H. 2007. *Hidinge gamla kyrka. Bergvärmeledning*. Närke, Hidinge socken Hidinge 13:1. Dnr 423-2236-2007. Arkeologisk undersökning. Örebro: Riksantikvarieämbetet, UV Bergslagen. Rapport 2007:10.
- Esbjörnsson, E. 2000. *Kyrkan i Örebro län – en vägledning till svenska kyrkans kyrkobyggnader*. Örebro.
- Larsson, S & Rönngren, J. 2017. *Domargårdens gamla tomt i Hidinge by*. Utredning inför vatten- och avloppsledning i Hidinge by, Hidinge socken, Lekebergs kommun, Närke. Arkeologisk utredning etapp 1 och 2. Lst dnr 431-5381-2016. Örebro. Arkeologgruppen AB. Rapport 2017:07.

Kartor och arkivmaterial

HISTORISKA LANTMÄTERIAKTER

Lantmäteristyrelsens arkiv:

Laga skifte, 1839 (akt S26-6:2)

Lantmäterimyndigheternas arkiv:

Laga skifte, 1842 (akt 18-HID-76)

WEBBMATERIAL

SAOB = Ordbok över svenska språket, utgiven av Svenska Akademien. Lund 1893-. www.saob.se. Hämtat maj 2017.

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Örebro
Kommun	Lekeberg
Landskap	Närke
Socken	Hidinge
Fastighet	Hidinge 10:4

Fornlämningsnummer —

Lämningstyp

Bytomt, härd

Datering

Historisk tid, järnålder

Typ av undersökning

Arkeologisk utredning etapp 2

Länsstyrelsens beslutsdatum

2017-03-06

Länsstyrelsens diarienummer

431-154-2017

Arkeologgruppens projektnummer

Ag2017_19

Projektleddning	Leif Karlenby
-----------------	---------------

Personal	Leif Karlenby, Karin Stenström
----------	--------------------------------

Undersökningstid	2017-04-18 till 2017-04-21
------------------	----------------------------

Exploateringsyta	4000 m ²
------------------	---------------------

Undersökt yta	299 m ² , 170 löpmeter
---------------	-----------------------------------

Inmätningsteknik	RTK-GPS
------------------	---------

Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
-----------------	--------------

Höjdsystem	RH 2000
------------	---------

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Alla fynd har kasserats efter registrering.

Bilagor

Bilaga 1. Schakttabell

Schakt	Mått/m	Beskrivning
200	11x3 Djup 0,2	Matjord Kulturlager, saknas i södra änden av schaktet Morän
208	13x1,5 Djup 0,2	Matjord Kulturlager Morän
372	12x1,5 Djup 0,2	Matjord Grusig morän, något siltig i södra delen
376	15x1,5 Djup 0,2	Matjord Tunt skikt med kulturjord och tegelbrockar Siltig morän
380	7x1,5 Djup 0,2-0,3	Matjord Kulturlager <0,1 m Morän
392	10x1,5 Djup 0,2	Matjord Tunt kulturlager Morän
396	15x1,5 Djup 0,2-0,4	Matjord ca 0,2 m Kulturjord ca 0,2-0,4 m Matjord och kulturjord svåra att skilja åt
441	10x1,5 Djup 0,2	Matjord Siltig morän
445	28x1,5 Djup 0,2-0,5	Matjord Lager med rödfyr (A452) de sydligaste 4 meterna. 0,2-0,3 m tjockt lager med matjord blandat med rullsten (A449) de sydligaste 15 meterna Siltig morän
457	18x1,5 Djup 0,2	Matjord Siltig morän
461	14x1,5 Djup 0,2-0,3	Matjord Siltig morän I södra delen A465
469	15x1,5 Djup 0,1-0,2	Matjord Lager med rödfyr (A474) i centrala delen av schaktet Lager med matjord blandat med rullsten (A478) i NV änden Grusig morän
612	Oregelbundet Djup 0,5-0,8	Schakt genom A520 och A525
616	10x1,5 Djup 0,5-0,8	Matjord Kulturlager 0,5 m Sten, tegel, obrända djurben m.m. i norra änden
1000	8x7,5 Djup 0,2-0,3	Matjord Kulturlager

Bilaga 2. Anläggningstabell

ID	Typ	Beskrivning
AS216	Sten	Naturlig sten
A244	Stenpackning	Möjlig rest efter husgrund
A261	Sten	Naturlig sten
A334	Skärvstenspackning	Ca 1,5x2,5 m. Med extra mycket kol och sot
A345	Terrasskant	Med naturliga stenar
A353	Kulturlager	Kol- och sotbemängt. Mängder med obrända djurben, rödgods (bl.a. med hämring), flintgods, järnspik m.m.
A362	Stenpackning/stensyll?	
A366	Kulturlager	Kol- och sotbemängt. Mängder med obrända djurben, rödgods (bl.a. med hämring), flintgods, järnspik m.m.
A384	Kulturlager	Sotigt, grusigt med inslag av kol. <0,10 m tjockt
A388	Kulturlager	Sotigt, grusigt med inslag av kol
A400	Kulturlager	Sot och kol, enstaka tegel. 0,2-0,4 m tjockt. Tjockare i den norra delen, uttunnande i söder
A404	Stenläggning	4 m lång inom schaktet, endast delvis synlig
A414	Husgrund	Hörn av husgrund, synlig del ca 4x4 m i en triangel. Naturstenar 0,2-0,3 m stora
A426	Syllsten	Sporadisk förekomst av 0,2-0,3 m stora stenar, enstaka större markfasta stenblock
A431	Husgrund	Rester efter N-S syllstensrad, ca 10 m lång. Naturstenar 0,1-0,3 m stora
A449	Lager	Påfört rullsten och matjord, utfyllnad. 0,2-0,3 m tjockt
A452	Lager	Påfört rödkiffer (rödfyr)
A465	Lager	Påfört lager med rullsten och matjord, 0,2 m tjockt. Inslag av tegel
A474	Lager	Påfört rödkiffer (rödfyr)
A478	Lager	Påförda knytnävsstora stenar och matjord. Troligtvis samma som A465.
A520	Husgrund	7x7 m. Södra delen stengolv av kalkhällar. I NV fundament till spis (A525). I mitten stenfritt parti.
A525	Stenfundament	Stenfundament till spis 4x3 m, uppbyggd av 0,2-0,5 m stora stenar. Täckt av ett upp till 0,1 m tjockt bränt lerlager.
A620	Härd	0,8 m i diameter, 0,1 m djup. Skärvig sten och kol

Bilaga 3. Fyndtabell

ID	Typ	Kontext	Typ av kontext	Kommentar
F204	Keramik	S200	Lösfynd	Förhistorisk
F204	Bränd lera	S200	Lösfynd	
F204	Järnspik	S200	Lösfynd	
F204	Järnbeslag	S200	Lösfynd	
F205	Lerklining?	S200	Lösfynd	
F205	Yngre rödgods	S200	Lösfynd	
F206	Fönsterglas	S200	Lösfynd	
F206	Järnspik	S200	Lösfynd	
F206	Yngre rödgods	S200	Lösfynd	
F206	Flintgods	S200	Lösfynd	
F206	Glas	S200	Lösfynd	Hals till modern glasflaska
F206	Obränt ben	S200	Lösfynd	Nöt, svin, får/get
F213	Byggnadsdetaljer i järn	S208	Lösfynd	
F213	Fönsterglas	S208	Lösfynd	
F213	Porslin	S208	Lösfynd	
F213	Flintgods	S208	Lösfynd	
F214	Järnbeslag	S208	Lösfynd	
F214	Järnspik	S208	Lösfynd	
F214	Flintgods	S208	Lösfynd	
F214	Yngre rödgods	S208	Lösfynd	
F215	Järnkniv	S208	Lösfynd	Med tånge
F215	Ljushållare i järn	S208	Lösfynd	
F215	Yngre rödgods	S208	Lösfynd	Flertalet skärvor, varav en med hämring
F215	Fönsterglas	S208	Lösfynd	
F215	Obrända ben	S208	Lösfynd	Nöt, svin, får/get
F605	Järnspik	S1000	Lösfynd	
F605	Porslin	S1000	Lösfynd	
F605	Flintgods	S1000	Lösfynd	
F605	Yngre rödgods	S1000	Lösfynd	
F605	Handblåst glas	S1000	Lösfynd	Brunt, del av kärl
F605	Hundkranium	S1000	Lösfynd	Nästan komplett, utan underkäke
F606	Kritpipa	S1000	Lösfynd	Datering 1700-tal
F606	Järnnål	S1000	Lösfynd	Utan öga

ID	Typ	Kontext	Typ av kontext	Kommentar
F606	Handblåst glas	S1000	Lösfynd	Transparent
F607	Skänkelsax i järn	S1000	Lösfynd	I mycket gott skick
F607	Klackjärn	S1000	Lösfynd	
F607	Blyspröjs	S1000	Lösfynd	
F607	Järnspik	S1000	Lösfynd	
F607	Handblåst glas	S1000	Lösfynd	Brunt
F607	Flintgods	S1000	Lösfynd	
F608	Flintgods	S1000	Lösfynd	
F608	Bränt ben	S1000	Lösfynd	
F609	Skära	S1000	Lösfynd	Avbruten, annars i gott skick
F609	Skära	S1000	Lösfynd	Skadad
F609	Mejselliknande föremål i järn	S1000	Lösfynd	Med holkskaft
F609	Järnnit	S1000	Lösfynd	Med nitplatta
F609	Flintgods	S1000	Lösfynd	
F609	Svinbete	S1000	Lösfynd	
F609	Obrända ben	S1000	Lösfynd	Nöt, svin, får/get, fågel
F456	Yngre rödgods	S445	Lösfynd	Datering 1680-1720

Calibration of Radiocarbon Age to Calendar Years

(High Probability Density Range Method (HPD): INTCAL13)

(Variables: $\delta^{13}\text{C} = -28.5$ o/oo)

Laboratory number **Beta-465826**

Conventional radiocarbon age **990 $\pm$ 30 BP**

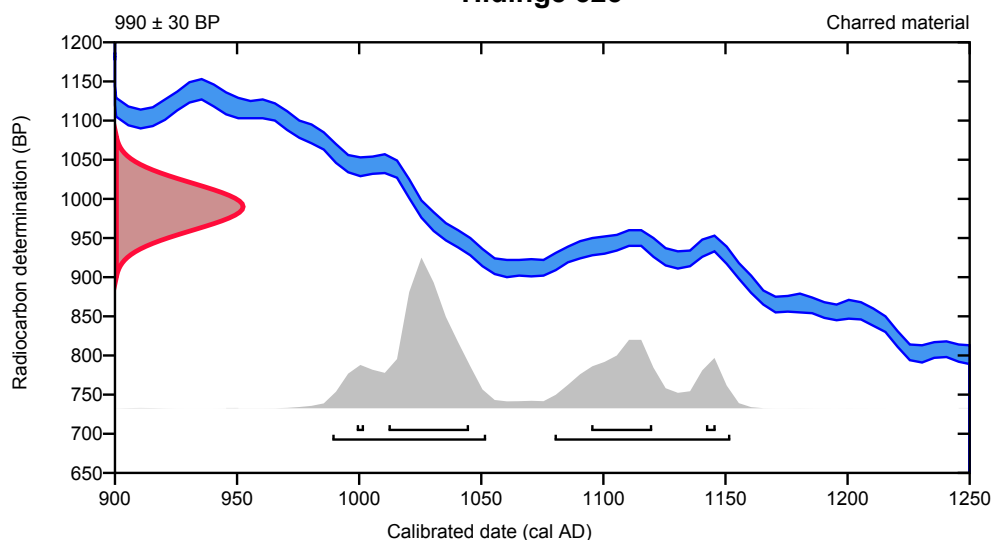
95.4% probability

(57.4%)	989 - 1052 cal AD	(961 - 898 cal BP)
(38%)	1080 - 1152 cal AD	(870 - 798 cal BP)

68.2% probability

(43.8%)	1012 - 1045 cal AD	(938 - 905 cal BP)
(19.6%)	1095 - 1120 cal AD	(855 - 830 cal BP)
(3.3%)	1142 - 1146 cal AD	(808 - 804 cal BP)
(1.5%)	999 - 1002 cal AD	(951 - 948 cal BP)

Hidinge 525

Database used

INTCAL13

References

References to Probability Method

Bronk Ramsey, C. (2009). Bayesian analysis of radiocarbon dates. Radiocarbon, 51(1), 337-360.

References to Database INTCAL13

Reimer, et.al., 2013, Radiocarbon55(4).

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

Calibration of Radiocarbon Age to Calendar Years

(High Probability Density Range Method (HPD): INTCAL13)

(Variables: $\delta^{13}\text{C} = -30.0$ o/oo)

Laboratory number **Beta-465827**

Conventional radiocarbon age **2310 $\pm$ 30 BP**

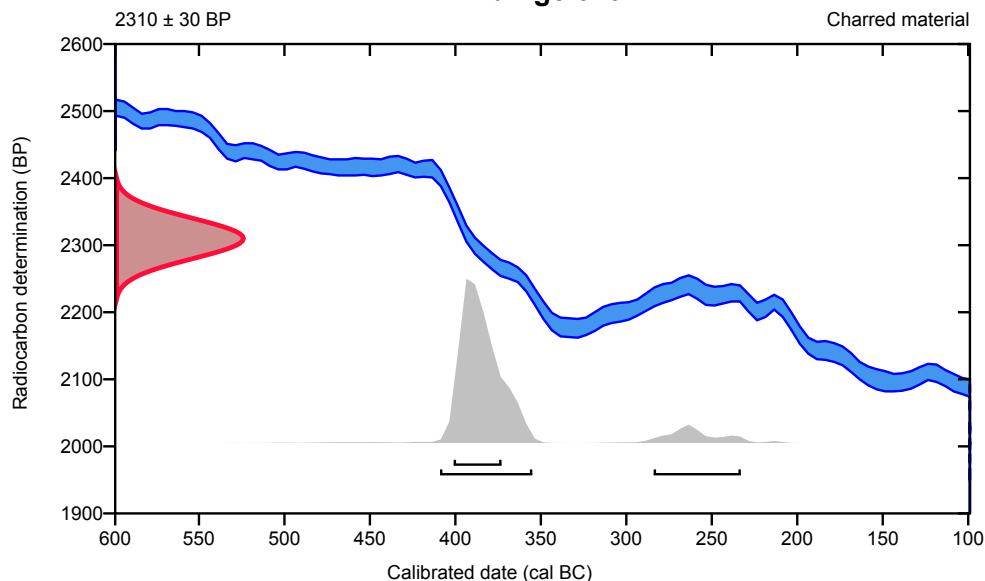
95.4% probability

(85.8%)	411 - 357 cal BC	(2360 - 2306 cal BP)
(9.6%)	286 - 235 cal BC	(2235 - 2184 cal BP)

68.2% probability

(68.2%)	403 - 375 cal BC	(2352 - 2324 cal BP)
---------	------------------	----------------------

Hidinge 620

Database used
INTCAL13

References

References to Probability Method

Bronk Ramsey, C. (2009). Bayesian analysis of radiocarbon dates. Radiocarbon, 51(1), 337-360.

References to Database INTCAL13

Reimer, et.al., 2013, Radiocarbon55(4).

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

